

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 366/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. mája 2017 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti SAD Banská Bystrica, a. s., Partizánska cesta 97, Banská Bystrica, zastúpenej advokátom JUDr. Branislavom Jurgom, Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, pre namietané porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 9 C 58/2011-678 z 23. februára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti SAD Banská Bystrica, a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 25. apríla 2017 sa obchodná spoločnosť SAD Banská Bystrica, a. s., Partizánska cesta 97, Banská Bystrica

(ďalej len „sťažovateľka“), domáhala vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jej v záhlaví označených základných práv a slobôd uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 C 58/2011-678 z 23. februára 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a ktorým by napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že predmetná sťažnosť nadväzuje na predchádzajúce podanie sťažovateľky označené ako „*Sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky*“ zo 7. novembra 2014, ktorým namietala porušenie identických základných práv a slobôd uznesením okresného súdu č. k. 9 C 58/2011-474 z 22. augusta 2014, ktorým sťažovateľke podľa v tom čase účinného § 141a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy konania v sume 125 907,12 € a ústavný súd ho v zmysle § 23a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) listom č. k. Rvp 14865/2014-10 z 28. januára 2015 odložil.

3. Napadnutým uznesením okresný súd podľa § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zamietol sťažnosť sťažovateľky z 12. decembra 2016 proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 9 C 58/2011 z 21. novembra 2016 vydanému vyšším súdnym úradníkom, ktorým zamietol návrh sťažovateľky z 26. júla 2016 na vrátenie preddavku na trovy konania v sume 125 907,12 €, ktoré v zmysle predchádzajúceho uznesenia okresného súdu č. k. 9 C 58/2011-474 z 22. augusta 2014 zložila na účet tohto súdu ešte 16. októbra 2014.

4. Sťažovateľka s poukazom na nález ústavného súdu č. k. PL. ÚS 30/2015-55 z 11. mája 2016 vydaný v konaní podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy, ktorým ústavný súd vyslovil, že „Ustanovenie § 141a Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky“, v sťažnosti namieta, že „*v čase rozhodovania súdu o vrátení tejto platby... neexistoval právny predpis, podľa ktorého by súd mohol naďalej predmetnú platbu považovať*

za preddavok na trovy konania“, preto napadnuté uznesenie považuje za „arbitrárne, svojvoľné, zjavne nedostatočne odôvodnené“, ktoré vzhľadom na záver okresného súdu o tom, že sťažovateľke nemožno vrátiť zložený preddavok na trovy konania skôr, než v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, nie je v právnom štáte udržateľné. Podľa názoru sťažovateľky okresný súd „vôbec nevzal pri rozhodovaní do úvahy aspekt spravodlivosti súdneho rozhodnutia, pretože každému sa musí javiť ako nespravodlivé, aby súd zadržal a nevrátil platbu vybratú na základe protiústavného ustanovenia zákona. Rozhodnutie súdu musí byť nielen zákonné, ale aj spravodlivé“, avšak tieto aspekty v napadnutom uznesení chýbajú, čo zakladá porušenie jej v záhlaví označených základných práv a slobôd okresným súdom.

II.

5. Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd (každý) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

6. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi nie sú

zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

7. V súvislosti s tým ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní tejto právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

8. Ústavný súd v minulosti viackrát judikoval, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010).

9. Z uvedených hľadísk preskúmal ústavný súd aj napadnuté uznesenie okresného súdu (bod 3), avšak nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu pri rozhodovaní o opravnom prostriedku podanom sťažovateľkou.

10. V súvislosti s námietkou sťažovateľky (bod 4) ústavný súd poukazuje na to, že problematikou úhrady preddavku na trovy konania podľa § 141a OSP (účinného do 13. júna 2016) sa zaoberal aj predtým, ako nálezom č. k. PL. ÚS 30/2015-55 z 11. mája 2016 vyslovil nesúlad tohto zákonného ustanovenia s čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, pričom napr. v nálezoch sp. zn. I. ÚS 112/2012 zo 6. júna 2012 a sp. zn. I. ÚS 207/2012 z 28. novembra 2012 zdôraznil, že aj keď pri interpretácii § 141a OSP na jednej strane treba rešpektovať účel zákona, ktorým bolo ochrániť majetkové záujmy žalovaného (odporcu), ktorému v súvislosti s nútenou účasťou v súdnom konaní vzniknú náklady, ktoré mu v prípade úspechu vo veci nemusia byť z rôznych príčin uhradené (napr. pre nesolventnosť žalobcu, ťažkú vymožitelnosť nároku a pod.), čiže svojím spôsobom poplatkovo (preddavkovo) obmedzovať podávanie niektorých neuvážených či svojvoľných návrhov na začatie súdnych konaní, na druhej strane sa musí dbať o zachovanie primeranej (proporcionálnej) rovnováhy medzi uvedenou legitímnou regulačnou funkciou preddavku a právom navrhovateľa (žalobcu) na prístup na súd tak, aby mu jeho vyrubenie nekládlo neprimerané prekážky prístupu na súd. Z uvedených dôvodov mala byť aj výška preddavku na trovy konania rozumne odôvodnená v závislosti od typovej zložitosti či závažnosti konania a od nutných úkonov, ktoré bolo potrebné urobiť pre zabezpečenie spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov oboch účastníkov konania. Ak všeobecný súd pri rozhodovaní v tej-ktorej veci interpretoval a aplikoval relevantné zákonné ustanovenia ústavne súladným spôsobom, t. j. pri svojom rozhodovaní prihliadol na rovnováhu medzi poskytnutím materiálnej ochrany práv a oprávnených záujmov oboch účastníkov konania a ochranou plynulého a riadneho výkonu spravodlivosti, pred neuváženým, prípadne šikanujúcim výkonom práva podať návrh na začatie konania, z ústavnoprávneho hľadiska neexistoval žiaden dôvod na spochybnenie jeho právnych záverov.

11. Na citovanú judikatúru ústavného súdu poukazovala sťažovateľka už vo svojom podaní zo 7. novembra 2014.

12. Pre účely overenia opodstatnenosti sťažnostných námietok sa ústavný oboznámil s odôvodnením napadnutého uznesenia, z ktorého okrem iného zistil, že (aj) okresný súd pri svojom rozhodovaní o opravnom prostriedku sťažovateľky vychádzal zo skutočnosti, že *„o povinnosti zložiť preddavok na trovy dôkazu bolo právoplatne rozhodnuté skôr, ako bol zverejnený nález Ústavného súdu SR PL. ÚS 30/2015 v Zbierke zákonov“*, pričom s poukazom na znenie ustanovení § 470 ods. 1, § 251 a § 262 CSP dospel k záveru, že *„žalobcovi nemožno zložený preddavok na trovy konania vrátiť skôr, než v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí... Aj CSP viaže rozhodnutie o trovách konania na rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, pričom vyhláška MS SR č. 543/2005 Z. z. aj po 01. 07. 2016 ponechala kontrolu vrátenia preddavkov alebo ich zvyškov na poplatkovú kontrolu po skončení súdneho konania vydaním právoplatného rozhodnutia... Aj keď žalobca pripojil k žalobe znalecký posudok, ktorým preukazoval odôvodnenosť svojho návrhu, vzhľadom k charakteru a zložitosti sporu nie je vylúčené, že bude v konaní potrebné vykonať ďalšie dôkazy, pričom pokiaľ si tieto vyžadujú náklady, súd ich v sporovom konaní vykoná len v prípade, ak bude zložený preddavok z tohto titulu a pod sankciou nevykonania týchto dôkazov (§ 253 CSP). Nie je potom pravdivé tvrdenie žalobcu, že účel uznesenia, na základe ktorého bol žalobca povinný zložiť na účet súdu predpísaný preddavok, pomínul zložením tohto preddavku. Rovnako nie je pravdivé tvrdenie, že by preddavok na trovy konania neoprávnene bránil žalobcovi v prístupe k súdu. Svedčí o tom samotná skutočnosť, že tento preddavok zložil a v konaní súd pokračoval.“*

13. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie okresného súdu nemožno považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel základného práva na spravodlivý súdny proces zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Z odôvodnenia napadnutého uznesenia sa ústavný súd presvedčil, že okresný súd sa sťažnosťou sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu vydaného vyšším súdnym úradníkom neodmietol zaoberať, na jej argumenty týkajúce sa *„nemožnosti zadržiavať ňou zaplatený preddavok na trovy konania“* zrozumiteľne reagoval, a keďže nezistil, že by bola podaná dôvodne, rozhodol o nej zákonom predpokladaným spôsobom. Ústavný súd preto dospel k záveru, že v danom

prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením okresného súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a keďže z tohto rozhodnutia nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by ním mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ústavný súd jej sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

14. Z uvedeného dôvodu sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. mája 2017